

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นมหาวิทยาลัยที่มี 5 วิทยาเขต นับเป็นความท้าทายของการบริหารจัดการในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน การนำเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติมาใช้ ทำให้เกิดการมุ่งเน้นความสำเร็จอย่างมีวิสัยทัศน์ บริหารจัดการโดยใช้ข้อมูลจริง พัฒนาคือความเป็นระบบของงานและสร้างนวัตกรรม อย่างมีความรับผิดชอบ ต่อสังคม สามารถส่งมอบผลิตภัณฑ์และบริการที่มีคุณค่าให้กับลูกค้าและสังคม สอดคล้องกับวัฒนธรรม “ประโยชน์เพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง” การได้รับ TQC ครั้งนี้สะท้อนความมุ่งมั่นในการพัฒนาองค์กรเพื่อให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิวัติ แก้วประดับ
อธิการบดี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ลักษณะองค์กร

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2510 มีวัตถุประสงค์เพื่อกระจายโอกาสทางการศึกษา พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อันจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจและสังคม และยังเป็นที่ให้บริการวิชาการชุมชน ทั้งในชนบทและในเมือง โดยเริ่มต้นที่วิทยาเขตปัตตานีเป็นแห่งแรก และขยายต่อมาที่วิทยาเขตหาดใหญ่ และได้พัฒนาการมาเป็นลำดับ จนในปัจจุบัน มี 5 วิทยาเขตครอบคลุมพื้นที่ทั้ง 2 ฝั่งของคาบสมุทร คือ ปัตตานี สงขลา ภูเก็ต สุราษฎร์ธานี และตรัง เพื่อให้โอกาสกับประชาชนอย่างทั่วถึง โดยแต่ละวิทยาเขตมี

จุดเน้นของการพัฒนาที่แตกต่างกันตามสถานที่ตั้ง มหาวิทยาลัยได้รับพระราชทานนามจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชการที่ 9 และยึดถือพระราชนิพนธ์ของสมเด็จพระมหิตลาธิเบศรยอดยวดี กรมพระบรมราชชนกในการถือ “ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง” เป็นวัฒนธรรมองค์การในการดำเนินการทุกพันธกิจของมหาวิทยาลัย ทั้งด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ วิจัย บริการวิชาการและวิชาชีพ รวมถึงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยบูรณาการงานทุกอย่างภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม

สิ่งสำคัญที่มีผลต่อวิธีการดำเนินงาน

ปัจจุบันสงขลานครินทร์ เป็นมหาวิทยาลัยที่ดำเนินการสอนครอบคลุมทุกกลุ่มสาขาทั้งด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (comprehensive university) โดยจัดส่วนงานที่ดำเนินงานตามพันธกิจเป็น 37 คณะ ใน 5 วิทยาเขต เปิดสอนหลักสูตรระดับปริญญาตรีถึงปริญญาเอก และหลักสูตรระยะสั้นเพื่อเพิ่มทักษะของประชาชน มีงานวิจัยที่ตอบโจทย์พื้นที่ และงานวิจัยเชิงลึก มีโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ที่ให้บริการทางการแพทย์ระดับมากกว่าตติยภูมิ นอกจากนี้ยังมีโรงพยาบาลแพทย์แผนไทย โรงพยาบาลทันตกรรม และโรงพยาบาลสัตว์ ให้บริการประชาชนในภาคใต้

ความท้าทายสำคัญขององค์กรเพชฌัญญู

นอกเหนือจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลก ทั้งด้านสังคมผู้สูงอายุ การเกิดของประชากรลดลง ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี และสถาบันการศึกษาที่เปิดให้บริการคล้ายคลึงกันเพิ่มขึ้นแล้ว การบริหารจัดการมหาวิทยาลัยที่มีหลายวิทยาเขตให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ก็นับเป็นความท้าทายที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง ในปี พ.ศ. 2558 สภามหาวิทยาลัยฯ ได้เห็นชอบการใช้เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินงานที่เป็นเลิศ (Education Criteria for Performance Excellence : EdPEx) เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยและส่วนงานที่จัดการศึกษา และใช้เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award TQA) สำหรับส่วนงานกลางของมหาวิทยาลัย เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

การนำองค์กร

เพื่อให้มหาวิทยาลัยบรรลุวิสัยทัศน์ในการเป็น “มหาวิทยาลัย เพื่อนวัตกรรม และสังคม มีความเป็นเลิศด้านวิชาการ และเป็นกลไกหลักในการพัฒนาภาคใต้และประเทศ” ผู้นำระดับสูงสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อความสำเร็จ โดย ดำเนินการกำหนดวิสัยทัศน์ ที่ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการกำหนด ทิศทาง จัดการระบบการนำองค์กรที่มีหลายวิทยาเขต ให้เป็น PSU system ที่มีความเข้มแข็ง โดยการวางแผนกลยุทธ์ที่มีความเชื่อมโยงกัน การวิเคราะห์ และบริหารจัดการความเสี่ยง มอบอำนาจการดำเนินงานแก่รองอธิการบดี วิทยาเขตและคณบดีตามลำดับชั้นการบริหารเพื่อความคล่องตัว ดำเนินการใน รูปแบบคณะกรรมการหลายระดับเพื่อความโปร่งใส พัฒนาระบบสารสนเทศที่สำคัญร่วมกัน เช่น ระบบสารสนเทศด้านการเรียนการสอน ระบบจัดการ งานวิจัย ระบบการจัดการด้านการเงิน และระบบการประเมินผลการปฏิบัติงาน ของบุคลากรทำให้สามารถติดตามและวิเคราะห์ข้อมูลจริงอย่างรอบด้าน รวมถึงการให้ทรัพยากรที่แต่ละ วิทยาเขตมีส่วนร่วมอย่างคุ้มค่า จัดการให้มีการดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาล โดยผู้นำระดับสูงปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งด้านการปฏิบัติตามกฎหมายและอย่างมีจริยธรรม สนับสนุน

การใช้เครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพ เช่น TQA, EdPEx, AUN-QA, HA, LEAN, KAIZEN, 5ส ผู้นำระดับสูงส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรให้เข้มแข็ง โดยยึดถือ “ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง” ในการดำเนินงานทุก พันธกิจ กำหนดให้มีการบูรณาการพันธกิจในบริบทของพหุวัฒนธรรม ซึ่งส่งเสริมการให้ความสำคัญกับลูกค้า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและตอบสนอง สังคมโดยเฉพาะภาคใต้ มหาวิทยาลัยกำหนดให้แต่ละวิทยาเขตมีส่วนร่วม ในการพัฒนาพื้นที่ ทั้งด้านวิชาการ วิจัยและการให้บริการวิชาการที่ใช้ สมรรถนะหลัก ซึ่งเป็นที่ประจักษ์ทั้งด้านการแพทย์ เศรษฐกิจสร้างสรรค์ เกษตรและอาหาร และเพื่อให้การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยเกิดการ ปฏิบัติอย่างจริงจัง มหาวิทยาลัยได้ปรับโครงสร้างส่วนงานและโครงสร้าง การบริหารเพื่อให้สามารถรับผิดชอบงานแต่ละพันธกิจและครอบคลุม งานที่สำคัญ เชื่อมโยงกับส่วนงานระดับคณะและเครือข่ายอุปทาน วางแผน กลยุทธ์ที่เชื่อมโยงกัน และกำกับติดตามความก้าวหน้าของงาน และให้ งานทุกด้านเป็นไปตามกฎระเบียบมีจริยธรรม และผ่านเกณฑ์การประเมิน คุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA)

ลูกค้า

ในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และพัฒนาภาคใต้ มหาวิทยาลัยได้คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ในการกำหนด หลักสูตรและบริการที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้าและผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย โดยส่วนงานกลางที่รับผิดชอบพันธกิจ ดำเนินการให้แต่ละ ส่วนงาน/คณะดำเนินการรับฟังเสียงลูกค้าปัจจุบัน อดีตลูกค้า และลูกค้า ในอนาคต กำหนดประเด็น ปรับวิธีการรับฟังและรอบเวลาที่เหมาะสมกับ แต่ละกลุ่มลูกค้า วิเคราะห์ข้อมูล และจัดการตอบสนองความต้องการ ทั้งที่เป็นหลักสูตรและบริการหลัก ได้แก่ ระบบการเรียนออนไลน์ (LMS2), การเรียนการสอนแบบใหม่ (Massive Open Online Course, MOOC), การจัดการเรียนเป็นแบบ module (PSU Next-U: credit bank) โดย บางรายวิชาได้รับการเลือกจากองค์กรนานาชาติ ให้ร่วมในโครงการ ได้แก่ ศิลปะอิสลาม และ การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม จาก The ASEAN Cyber University Project ของประเทศเกาหลีใต้ งานวิจัยที่ตอบโจทย์พื้นที่

สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ทำให้ได้พันธมิตร/พันธมิตรใหม่ การจัดการ อาหารและเกษตรแบบใหม่ อาหารฮาลาล การอนุรักษ์ทรัพยากรทะเล และ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาจังหวัด รวมถึงการสนับสนุนอื่น เพื่อตอบสนอง ลูกค้าทั้งด้านข้อมูลข่าวสาร และการสนับสนุนที่เอื้อต่อการเรียน การวิจัย และบริการวิชาการ เช่น การกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตของสงขลานครินทร์ (I-WISE: Integrity, Wisdom, Social engagement) และวิธีการพัฒนา นักศึกษาเพื่อให้ได้คุณลักษณะที่ต้องการ การกำหนดวิธีการรับนักศึกษาที่ หลากหลาย เพื่อให้โอกาสกับผู้ด้อยโอกาสและประชากรในพื้นที่ การจัด หอพักและทุนการศึกษา นอกจากนี้ยังมีการติดตามข้อร้องเรียนโดยกำหนด ขั้นตอนของการจัดการข้อร้องเรียนที่ชัดเจน แตกต่างกันตามความเร่งด่วน และความรุนแรงของปัญหา นำข้อมูลมาพัฒนาระบบการทำงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อป้องกันการเกิดปัญหาซ้ำและแจ้งกลับผู้ร้องเพื่อแก้ไขความไม่พึงพอใจ และกลับมาผูกพันกับมหาวิทยาลัย

การวัด วิเคราะห์ และการจัดการความรู้

ในการวัด วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้บริหารจัดการ โดยใช้ข้อมูลจริง มหาวิทยาลัยได้พัฒนาระบบสารสนเทศโดยจัดทำฐานข้อมูลรวมของทุกวิทยาเขต หลายระบบทั้งฐานข้อมูลนักศึกษา บุคลากร งานวิชาการ การเงิน และอื่นๆ ซึ่งกำลังทยอยพัฒนา ทำให้ผู้บริหารมีข้อมูลรอบด้านเพื่อการตัดสินใจ ส่วนการดำเนินการเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ทั้งองค์กร มหาวิทยาลัยกำหนดนโยบายด้านการจัดการความรู้ทั้งในระดับมหาวิทยาลัยและส่วนงาน โดยสนับสนุนกลุ่มคนที่สนใจเรื่องเดียวกันให้สามารถพัฒนางานด้านนั้น (community of practice) ค้นหาความรู้ตามหมวดหมู่ความรู้ที่กำหนดไว้ รวมถึงค้นหาแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศ กำหนดโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ยกย่องชมเชยผู้ที่มีผลงานเด่น และให้ส่วนงานอื่นนำไปขยายผลได้ ได้แก่ การจัดการเพื่อลงบันทึกผลการปฏิบัติงานเพื่อการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร รวมถึงสนับสนุนให้เผยแพร่งานในระดับประเทศ ทำให้เกิดความตื่นตัวในการปรับปรุงงานในทุกระดับ

บุคลากร

มหาวิทยาลัยให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย ทั้งด้านกายภาพและความปลอดภัยในการทำงาน สำหรับสถานที่ทำงานที่แตกต่างกัน ครอบคลุม สำนักงาน ห้องปฏิบัติการ โรงพยาบาล พื้นที่ฟาร์ม อาคารวิจัย อาคารที่พัก โดยนำแนวทางมาตรฐานมาใช้ตามลักษณะของที่ทำงาน โดยกองกายภาพ ของแต่ละวิทยาเขต รับผิดชอบ ปรับให้มี ศูนย์บริหารความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมดำเนินการด้านความปลอดภัย ห้องปฏิบัติการ จัดตั้งศูนย์บริการฉุกเฉิน ให้บริการภาวะฉุกเฉินที่เกิดขึ้นภายในมหาวิทยาลัยซึ่งมีประชากรอาศัยในวิทยาเขตจำนวนมาก พัฒนajan ได้รับการรับรองมาตรฐานระดับ Basic life support unit และขึ้นทะเบียนเป็นเครือข่ายกับศูนย์เรนทร และศูนย์วิจัยภัยพิบัติธรรมชาติภาคใต้ เพื่อเตรียมความพร้อมในเชิงรุก รวมถึงเป็นเครือข่ายของหน่วยงานภายนอก เช่น กรมอุตุนิยมวิทยา กรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

การปฏิบัติการ

เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างยั่งยืน มหาวิทยาลัยได้กำหนดปรัชญาการศึกษา เป็นพัฒนาการนิยม (Progressivism) ใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และพัฒนาจากความต้องการของผู้เรียนผ่านกระบวนการแก้ปัญหา/ค้นคว้า/ลงมือปฏิบัติทั้งในและนอกห้องเรียนด้วยตนเอง และการเรียนรู้จะดำเนินไปตลอดชีวิตนาคู่การจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ (Outcome Based Education) โดยการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่มหาวิทยาลัยเชื่อว่าสามารถตอบสนองหลักการดังกล่าวได้ คือ การจัดการเรียนรู้ที่ใช้กิจกรรมหรือการปฏิบัติ (Active learning) ที่หลากหลาย โดยเฉพาะการใช้ปัญหาเป็นฐานในการเรียนรู้ (Problem-based Learning) การใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-based Learning) และการเรียนรู้โดยการบริการสังคม (Service Learning) และกระบวนการออกแบบใช้ backward design กำกับกับการดำเนินการโดยคณะกรรมการวิชาการ และยกระดับสู่สากล โดยมหาวิทยาลัยสนับสนุนให้การประเมินโดย AUNQA (ASEAN University Network Quality Assurance) และมาตรฐานสากลอื่น ได้แก่ World Federation for Medical Education (WFME), The Association to Advance Collegiate Schools of Business (AACSB)

การดำเนินการเพื่อให้มหาวิทยาลัยสามารถดำเนินงานได้แม้ในภาวะฉุกเฉิน ในด้านโลกไซเบอร์ มหาวิทยาลัยได้นำแนวทางตามข้อกำหนดของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และแนวทางมาตรฐานมาใช้ ISO:9001:2015 (ISO9000 certified) เครื่องมือพัฒนาระบบไฟร์วอลล์ระดับเอ็นเตอร์ไพรส์ รวมถึงระบบการเชื่อมต่อที่แยกสัดส่วนเพื่อป้องกันการเข้าถึงจากภายนอก เช่น ระบบโรงพยาบาล การสำรองข้อมูลมากกว่าหนึ่งที่ในด้านภาวะฉุกเฉินอื่น รวมถึงโรคระบาด เช่น สถานการณ์โควิด 19 มหาวิทยาลัยกำหนดภาวะฉุกเฉินที่อาจกระทบการดำเนินงานและกำหนดแนวทางเพื่อตอบสนองภาวะฉุกเฉินนั้น โดยใช้สมรรถนะและทรัพยากรที่มหาวิทยาลัยมี เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การจัดโครงสร้างรองรับ การสนับสนุนอุปกรณ์เพิ่มทั้งของผู้สอนและผู้เรียน การพัฒนาทักษะของบุคลากรสำหรับการปฏิบัติงานแบบใหม่ทั้งการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และการปฏิบัติงานอื่น ๆ และได้ร่วมกับจังหวัดที่ตั้งของวิทยาเขตในการเปิดโรงพยาบาลสนามและศูนย์ฉีดวัคซีน เพื่อบริการประชาชนด้วย

ผลลัพธ์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีความมุ่งมั่นในการดำเนินตามพันธกิจที่สำคัญ ในการสร้างคนรุ่นใหม่ เป็นพลเมืองโลกที่พร้อมจะเป็นผู้นำในอนาคต ที่มีความรู้ ความสามารถ ทั้งด้านวิชาชีพ วิชาการ และมีทักษะที่สำคัญต่อการทำงานและดำรงชีวิตในโลกยุคใหม่ที่มีการเปลี่ยนแปลงและแข่งขันที่สูง (21st century skills) มหาวิทยาลัยจะยังคงเดินหน้า

ด้วยความมุ่งมั่น หุ่นเท่ กับการทำงานเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิตของประชาชน การนำความรู้ปรับใช้ในพันธกิจสังคม รวมถึงการทำนุบำรุง และพัฒนาคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรมของไทยและภูมิภาค ภายใต้จิตวิญญาณของสงขลานครินทร์ “ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง”

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
15 ถนนกาญจนาภิเษย์ อำเภอหาดใหญ่
จังหวัดสงขลา 90110
www.psu.ac.th